

ŠTÁT NÍ OKRESNÍ ARCHIV FRÝDEK–MÍSTEK

Číslo listu NAD: 546

Evidenční číslo pomůcky: 1036

ARCHIV OBCE SVIADNOV

1809-1942 (1970)

Inventář

Zpracovala: T. Březinová, M. Dannhoferová

FRÝDEK–MÍSTEK 2013

I. Vývoj původce archivního fondu

Obec Sviadnov se nachází v západní části správního obvodu města Frýdku-Místku v kraji Moravskoslezském. Leží na moravské straně řeky Ostravice, která tvořila hranici mezi Moravou a Slezskem. Nejstarší písemný doklad o obci je v listině datované 29. 11. 1267, v závěti biskupa Bruna za Schauenburgu. V roce 1288 patřil celý Sviadnov rodu Stangů. Byl tehdy součástí tzv. místeckého léna, skládajícího se z Místku, Sviadnova, Kunčiček u Bašky a Zábřehu u Ostravy. Ve 14. století existoval kromě Sviadnova také tzv. Malý Sviadnov, který později zanikl a patrně na jeho místě vznikla obec Žabeň. První konkrétní zmínky o obyvatelích Sviadnova pocházejí z roku 1580. V čele obce stal fojt Grygar, ve vsi bylo 16 usedlostí, mlýn a pila. Zatímco od roku 1402 patřil Sviadnov spolu s místeckým panstvím pod vrchní správu těšínských knížat, v roce 1581 přešlo území zpět do držení olomouckých biskupů a obec byla zařazena do svazku hukvaldského panství. Do historie protifeudálního odboje se Sviadnov zapsal v souvislosti se jménem zbojníka Ondráše z Janovic, který byl v roce 1715 v hospodě na Horákově fojtství č.p. 45 zabit Jurášem.

Obec byla přifařena k Místku. U obecního hřbitova zřízeného v roce 1885 byla v roce 1887 postavena kaple sv. Jana Nepomuckého. Škola byla postavena v roce 1867, před jejím zřízením docházely děti do školy v Místku. V roce 1876 byl založen hasičský spolek, v roce 1893 Čtenářská beseda s knihovnou a divadelním odborem a v roce 1909 odbor Národní jednoty. V roce 1920 byl v obci založen také Sokol.

V období před rokem 1848 v obcích působili fojtové (rychtáři), kterým byla v rámci vrchnostenské správy svěřena určitá část povinností. Dohlíželi na konání robotních prací, na odvádění dávek a platů, starali se o všeobecný pořádek a bezpečnost v obci apod.

Po roce 1848 došlo k reorganizaci státní správy. Obce se podle prozatímního obecního zřízení vydaného 17. 3. 1849 staly nejnižšími články a instancemi územní samosprávy. Místní obce byly tvořeny dosavadními katastrálními obcemi, které byly zřizovány pro berní účely. Jejich působnost se dělila na přirozenou (vše, co se týkalo zájmů obce a mohlo být provedeno v jejich hranicích) a přenesenou (obstarávání určitých veřejných věcí, které byly přikázány státem). Usnášející a dozorčí moc měl v obci obecní výbor. Ten ze svého středu volil obecní představenstvo, které mělo výkonnou moc a skládalo se ze starosty (obecní představený) a dvou radních. Volební období bylo tříleté. V roce 1859 byla vydána nová verze obecního zřízení, platit však začalo jen ustanovení o domovském právu.

Na základě říšského obecního zákona z roku 1862 bylo vydáno obecní zřízení a volební řády pro Slezsko v roce 1863, pro Moravu a Čechy v roce 1864.

Obecní zřízení z roku 1864 platilo s menšími změnami až do vydání nového volebního řádu č. 75/1919 Sb., a novely obecního zřízení č. 76/1919 Sb. V čele obce stálo obecní zastupitelstvo (dříve obecní výbor), které volilo ze svého středu obecní radu (dříve obecní představenstvo). Ta se skládala ze starosty, jeho náměstků a členů rady. Volební období se prodloužilo na čtyři roky. Povinně se zřizovaly komise finanční a letopisecká.

Starostou obce Sviadnova byl v roce 1873 Josef Blaške. Dalším starostou v letech 1882 – 1885 Jan Volný, po něm František Peterek, Karel Válek, Jan Kořínek, Petr Chovanec. V letech 1920-1939 se stal starostou Antonín Michna, po něm Jan Gurecký, který byl starostou až do roku 1942, kdy byla města Frýdek a Místek spolu s obcemi Staré Město, Lískovec a Sviadnov spojeny pod jednu správu s názvem Frýdek.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

První část materiálu byla převzata ze Státního archivu v Opavě dne 22. 12. 1958, číslo přírůstku 15/1958. Další materiál byl pak postupně převzat v roce 1974, dne 18. 9., číslo přírůstku 27/1974, v roce 1981, dne 31. 3., číslo přírůstku 17/1981, v roce 1986, dne 27. 5.,

číslo přírůstku 53/1986, v roce 1991, dne 1. 10., číslo přírůstku 16/1991 a v roce 1992, dne 17. 2., číslo přírůstku 8/1992. V posledním případě se jednalo o delimitaci materiálu z Archivu města Ostravy.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Původní inventurní soupis číslo 131 byl zrušen a vyřazen z evidence po provedené generální inventuře v roce 2012.

Při pořádání bylo použito „Metodického návodu na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce“, který byl vydán pod čj. AS/1-284/2000.

Archivní fond obsahuje 70 inventurních a 54 evidenčních jednotek - 38 úředních knih z let 1843-1942 (1970), 11 podacích protokolů z let 1888-1937, 3 kartony spisového materiálu z let 1809-1942 (1949), 1 mapu z roku 1833 a 1 razítko z roku /1890-1900/, celkem 1, 7 bm.

U některých knih bylo pokračováno v zápisech i v době působnosti místního národního výboru. Tyto záznamy jsou neoddělitelnou součástí knih. Také u spisového materiálu - inventurní čísla 32, 39 a 46 - byla ponechána posteriora.

Dochovaný materiál je torzovitý, spisy jsou dochovány v dobrém stavu a některé knihy mají poškozené vazby. Dokumenty jsou psány česky a německy. Protože fond není rozsáhlý, nebyly k inventáři vypracovány rejstříky. Vnitřní skartace nebyla ve fondu provedena.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Pro studium lze především využít kroniku, která obsahuje zápisy z let 1903-1970. Zajímavé jsou spisy týkající se pozemkových záležitostí, které kromě evidence pozemkové držby obsahují i seznamy obyvatel. Dochovaly se i 2 parcelní protokoly. Fond dále obsahuje knihy zápisů ze schůzí obecní rady, zastupitelstva a finanční komise, monografii obce a dokumenty týkající se domovského práva.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení pomůcky

Fond Archiv obce Sviadnov uspořádaly, inventář sestavily a úvod vypracovaly Táňa Březinová a Marie Dannhoferová ve Státním okresním archivu Frýdek-Místek v roce 2013.

Použitá literatura:

Bakala J.: Osídlení Místecka a Brušperska v období vrcholného feudalismu.

Frýdek-Místek 1983.

Linhart F.: Vlastivěda moravská. Místecký okres. Brno 1915.

Název archivní pomůcky: Archiv obce Sviadnov
Značka fondu: AO Sviadnov
Časové rozmezí: 1809 – 1942 (1970)
Počet evidenčních jednotek: 54 (38 úředních knih, 11 podacích protokolů, 3 kartony,
1 mapa, 1 razítko)
Počet inventárních jednotek: 70
Rozsah v bm: 1,70
Stav ke dni: 12. 12. 2013
Archivní fond zpracovaly: Marie Dannhoferová, Táňa Březinová
Archivní pomůcku sestavily: Marie Dannhoferová, Táňa Březinová
Počet stran: 8
Pomůcku schválil: PhDr. Tomáš Adamec
čj. : ZA/6338/2013